

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 18.5.2015 г.
JOIN(2015) 22 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Европейският съюз и АСЕАН: партньорство със стратегическа цел

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Европейският съюз и АСЕАН: партньорство със стратегическа цел

1. Въведение

Укрепването на отношенията с Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН)¹ е от стратегически интерес за ЕС. Ако АСЕАН е силна, сплотена и уверена в себе си организация, готова да пристъпи към интеграцията си, това ще допринесе за регионалната стабилност, просперитет и сигурност и за създаването на нови възможности за сътрудничество в областта на регионалните и глобалните предизвикателства. АСЕАН съчетава високи темпове на икономически растеж с демографска динамика. Взети заедно, народите в нея представляват седмата по големина икономика в света, която се очаква да стане четвъртата по големина до 2050 г. До 2030 г. се очаква младата средна класа в АСЕАН да нарасне до 65 % от общия брой на населението, в сравнение с 24 % през 2010 г. АСЕАН е също така в основата на усилията за изграждането на по-солиден регионален ред и сигурност в широкия Азиатско-тихоокеански регион. От ключово значение е АСЕАН да бъде обединена и уверена в себе си организация, за да се гарантира, че регионалните предизвикателства се решават по установени правила. Това е в пряк интерес на гражданите на региона, но и на Европейския съюз.

Ето защо ЕС има огромен интерес от успеха на АСЕАН.

Налице е нов импулс в отношенията между ЕС и АСЕАН и двете страни имат интерес от запазването му. Много хора в АСЕАН изразиха надежда за по-голяма ангажираност на ЕС, както и желание за официално „стратегическо партньорство“. От своя страна, ЕС има сериозни икономически, отраслови и политически интереси да засили сътрудничеството си с този водещ фактор в регион от стратегическо значение.

АСЕАН работи по създаването на Икономическата общност на АСЕАН (АЕС) до края на 2015 г., както и по развитието на своята визия за периода след 2015 г., включително относно начина, по който разглежда отношенията си с ЕС и другите партньори в диалога. Ето защо сега е моментът да се формулира визията за бъдещето на отношенията между ЕС и АСЕАН.

Въпреки че АСЕАН и ЕС са „партньори в процеса на интеграция“, те се различават значително по отношение на средните равнища на икономическо развитие, естеството на политическите си системи, както и институционалната си сила. АСЕАН ще трябва да посрещне предизвикателствата, наложени, наред с всичко друго, от междуправителствения механизъм за вземане на решения на организацията, основан изцяло на консенсус; финансирането на бюджета на АСЕАН (който е едва 16 милиона щатски долара годишно въз основа на равни вноски от всяка държава — членка на АСЕАН); както и предоставяне на повече правомощия на неговия секретариат. В същото време ЕС и АСЕАН споделят

¹ Държавите — членки на АСЕАН са: Бруней Даруссалам, Виетнам, Индонезия, Камбоджа, Лаоската народнодемократична република, Малайзия, Мианмар/Бирма, Сингапур, Тайланд и Филипини.

ангажираността си за „изграждане на общност“, устойчиво развитие и интеграция, основана на правила, като най-добрия начин да предоставят сигурност и просперитет на гражданите си (общо над 1,1 милиарда души). Стратегията на ЕС „Европа 2020“ може да послужи за вдъхновение за развитието и прилагането на визията и програмата на АСЕАН за периода след 2015 г.

Инвестирането в отношенията между ЕС и АСЕАН ще донесе значителни ползи за интересите на ЕС, както от икономическа, така и от политическа гледна точка. От своя страна, АСЕАН оценява ролята, която ЕС може да изиграе в регионален контекст, движен от нарастваща стратегическа конкуренция. ЕС, повече от всеки друг партньор в диалога, може да помогне на АСЕАН да постигне своите цели за интеграция като надежден партньор, без да бъде застъпник на конкретен модел.

По-голямата ангажираност на ЕС с АСЕАН е от ключово значение за разработването на по-цялостна стратегия за Азия. През последните години ЕС:

- се присъедини към Договора за приятелство и сътрудничество в Югоизточна Азия;
- засили и пренасочи своето сътрудничество, с цел установяване на по-амбициозно и политическо партньорство, както е посочено в плана за действие от Бруней за периода (2013-2017 г.)², представляващ рамката на цялото сътрудничество между ЕС и АСЕАН, включително и на многобройните дейности на държавите — членки на ЕС;
- участва в няколко посещения на високо равнище; както и
- започна нови инициативи за конкретни ангажименти в приоритетни области.

АСЕАН вече отбеляза и оцени ангажираността на ЕС. Сега е необходимо да се ускори темпото и да се приложи съвместното решение на министрите на външните работи на АСЕАН и ЕС от юли 2014 г. за „превръщане на отношенията в стратегически отношения“. Издигането на отношенията между ЕС и АСЕАН до следващото ниво ще се основе и ще допълни вече богатите и разнообразни двустранни връзки между ЕС и отделните членове на АСЕАН; тези процеси следва да се разглеждат като взаимно подсилващи се.

2. Свързаност: улавяне на същността на регионалната интеграция

Централният, обединяващ проект в основата на АСЕАН днес е свързаността. Основните цели са определени в *Генералния план от 2010 г. относно свързването на АСЕАН*, като основната цел е сближаването на предприятията, хората и институциите чрез премахване на бариерите³. В *Генералния план* се подчертава, че материалната инфраструктура е важна, но благоприятната регулаторна рамка и общата идентичност също играят изключително важна роля за свързването на държавите от АСЕАН, както помежду им, така и с останалата част от света. Европейският съюз — сам по себе си пример за регионална интеграция — също е основан на свързаността (въпреки различията в терминологията). Именно с ЕС, повече отколкото с всеки друг партньор, АСЕАН може да обсъжда например

² План за действие от Бандар Сери Бегаван за укрепване на засиленото партньорство между ЕС и АСЕАН (2013-2017 г.), http://eeas.europa.eu/asean/docs/plan_of_action_en.pdf.

³ <http://www.asean.org/resources/publications/asean-publications/item/master-plan-on-asean-connectivity-2>.

извлечените поуки от изграждането на интегрирани транспортни системи на континентално равнище, създаването на вътрешен пазар и сближаването на хората.

На срещата на равнище министри между ЕС и АСЕАН през юли 2014 г. в Брюксел бе потвърден взаимният интерес към сътрудничество по отношение на свързаността. Много от секторните инициативи, посочени в настоящото съобщение, следва да се разглеждат в контекста на поставянето на сътрудничеството в областта на свързаността в центъра на отношенията между ЕС и АСЕАН.

Регионът на долното поречие на река Меконг (Виетнам, Камбоджа, Лаоската народнодемократична република и Мианмар) се развива бързо, но в него се намират най-бедните и най-слабо свързаните страни в АСЕАН. В най-богатата държава в АСЕАН настоящият брутен национален доход на глава от населението е 26 пъти по-висок от този в най-бедната (в ЕС, това съотношение е по-малко от 1: 4)⁴. Намалването на различията в степента на развитие ще бъде показател за свързаност вътре в АСЕАН и ключов фактор за успеха на АЕС.

Сътрудничеството за развитие на ЕС се вписва добре в обхвата на Инициативата на АСЕАН за интеграция (IAI), която поставя силен акцент върху доближаването на държавите от долното поречие на река Меконг до равнището на развитие на по-богатите държави — членки на АСЕАН. Държавите от АСЕАН биха могли да се възползват от опита на ЕС за постигане на интеграция и сближаване.

Конкретни инициативи в тази област ще бъдат:

- насърчаване на редовен и систематичен диалог между ЕС и АСЕАН по въпроси на свързаността — след успеха на посещението на Координационния комитет по свързаността на АСЕАН (АССС) в Брюксел и Люксембург през февруари 2014 г., през септември 2014 г. се проведе първият диалог в Найпидо (Мианмар/Бирма);
- създаване на работна група по въпросите на свързаността, която да действа като посредник на АСЕАН и да дава тласък на работата на различните дейности на ЕС в подкрепа на свързаността на АСЕАН;
- продължаване на подкрепата за държавите от долното поречие на река Меконг в усилията им да намалят различията в развитието на държавите вътре в АСЕАН и да се свързват помежду си. За тази цел ЕС ще утрои двустранната си помощ за държавите от региона на река Меконг от 607 млн. EUR (2007-2013 г.) на 1 705 млн. EUR (2014-2020 г.);
- подкрепа на подходящи за банково финансиране проекти за регионална свързаност в областта на транспорта, енергетиката и градската инфраструктура⁵. Механизъм за

⁴ Данни на Световната банка (2013 г.).

⁵ Специфични програми на ЕС, финансирани по линия на Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСР), включват проекта за интеграция на въздушния транспорт на АСЕАН, програмата за мониторинг на интеграцията и статистиката между ЕС и АСЕАН (COMPASS), програмата за подкрепа от ЕС на висшето образование в региона на АСЕАН (EU-SHARE), програмата за управление на границите миграция и между ЕС и АСЕАН и инициативата за засилване на регионалния диалог между ЕС и АСЕАН (E-READI).

техническа помощ на АСЕАН (на стойност 1,1 млн. EUR, който ще започне да функционира от средата на 2015 г.) ще допринесе за идентифицирането на проекти и извършването на проучвания за приложимост;

- съчетаване на безвъзмездни средства от ЕС и заеми от международни финансови институции, включително Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), за насърчаване на развитието на „зелената“ икономика в региона на АСЕАН чрез механизма за инвестиции в Азия (AIF);
- споделяне на опита на ЕС за успешно управление- на речните басейни, напр. „Стратегията за региона на река Дунав“;
- предложение за провеждане на специален диалог между министрите на външните работи на държавите от долното поречие на река Меконг за обсъждане на регионални въпроси и текуща помощ от ЕС; както и
- споделяне на опита на ЕС в изграждането на вътрешен пазар на стоки и услуги, докато АСЕАН постига напредък в създаването на Икономическата общност на АСЕАН.

2.1. Стимулиране на търговията, инвестициите и бизнеса

Търговските и инвестиционни потоци между ЕС и АСЕАН се засилиха значително през последното десетилетие. Понастоящем АСЕАН е третият най-голям търговски партньор на ЕС извън Европа (след САЩ и Китай), а ЕС е вторият търговски партньор на АСЕАН (след Китай), като през 2013 г. обемът на двустранната търговия на стоки и услуги достига 238 млрд. EUR. ЕС също така е направил значителни инвестиции от 156 млрд. EUR в региона на АСЕАН. Тези инвестиции представляват най-големия дял от общите преки чуждестранни инвестиции в АСЕАН (почти една четвърт). Въпреки че това е по-скорошно явление, инвестициите на АСЕАН в Европа също нарастват стабилно, като в края на 2013 г. достигат общо над 57 млрд. EUR.

Въпреки тези впечатляващи числа, съществуват значителни възможности обемът на търговските отношения между ЕС и АСЕАН да продължава да нараства. АСЕАН е на път да се превърне в единен пазар с над 600 милиона потребители и нарастваща средна класа; това дава на европейския бизнес големи възможности за инвестиции и износ.

ЕС развива активно отношенията си с региона на АСЕАН и все повече с отделните държави членки. През 2010 г. започнаха преговори за сключване на двустранни споразумения за свободна търговия (ССТ) със Сингапур, а впоследствие и с Малайзия, Виетнам и Тайланд. Преговорите между ЕС и Сингапур за ССТ приключиха през октомври 2014 г., а преговорите с Виетнам за сключване на амбициозно и широкообхватно двустранно споразумение (ССТ), което може да се превърне във важен критерий при провеждането на други преговори на ЕС в региона, скоро ще приключат.

През 2014-2020 г., ЕС ще отпусне приблизително половината от финансовата си помощ за АСЕАН (85 млн. EUR) за подпомагане на свързаността на АСЕАН чрез устойчива и приобщаваща икономическа интеграция и търговия. За тази цел ЕС ще мобилизира и средства от AIF чрез съчетаване на безвъзмездни средства от ЕС със заеми от ЕИБ и други международни финансови институции.

Освен търговските споразумения и финансова помощ, ЕС ще работи с АСЕАН и за насърчаване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Тази дейност ще се съсредоточи върху насърчаването на благоприятна -бизнес среда в други държави, премахването на нетарифните бариери, хармонизирането на стандартите, укрепването на върховенството на закона и прилагането на международните трудови стандарти. Текущият диалог между ЕС и АСЕАН в областта на научните изследвания и иновациите също ще трябва да изиграе основна роля за подпомагането на социално-икономическия растеж.

Едва 13% от малките и средни предприятия (МСП) в ЕС извършват международна дейност извън ЕС⁶. Създаването на възможности за стопанска дейност на европейските МСП в държавите от АСЕАН ще включва, наред с всичко друго, подобряване на регулаторната среда, достъп до финансиране, права върху интелектуалната собственост и достъп до пазара (включително до обществените поръчки), както и разработване на корпоративното управление.

Конкретни инициативи в тази област ще бъдат:

- пренасяне на търговските отношения с АСЕАН на друго ниво, включително чрез провеждане на редовни консултации между икономическите министри, и работа за постигане на амбициозни междурегионални ССТ, като за тази цел се надграждат -съществуващите двустранни споразумения между ЕС и държавите членки на АСЕАН.
- подобряване на възможностите за бизнес за МСП, включително чрез инструменти като „Gateway“ на ЕС/Business Avenues в югоизточна Азия, Бизнес съвета между ЕС и АСЕАН, както и съвместно разработване на подходящи за банково финансиране проекти в за развитието на зелената икономика, които ще бъдат подкрепени от съчетаването на безвъзмездни средства от ЕС и заеми от европейски и международните финансови институции чрез механизма за инвестиции в Азия (AIF);
- проучване, съвместно с ЕИБ и банките за развитие, действащи в региона на АСЕАН, на начини за подобряване на достъпа до финансиране за по-силно международно присъствие на МСП.
- засилване на диалога и сътрудничеството между ЕС и АСЕАН в областта на санитарните и фитосанитарните (СФС) мерки въз основа на международни стандарти, с цел улесняване на търговията и премахване на съществуващите пречки пред търговията в областта на санитарните и фитосанитарните мерки;
- подкрепа на засиленото сътрудничество между граничните служби за борба с митническите измами, като същевременно се насърчават законната търговия, прозрачността и недискриминацията между икономическите оператори, включително чрез техническа помощ (както в случая с пилотния проект за компютъризирана система за транзит) по линия на програмата на ЕС ARISE;

⁶ Според *Eurochambres* едва 13 % от малките и средни предприятия (МСП) в ЕС извършват международна дейност извън ЕС и около 9,7 % от произвеждащите МСП изнасят стоки за държави извън ЕС. През следващите пет години се очаква 90 % от световния растеж да се осъществи извън Европа.

- започване на диалог с АСЕАН за засилване на взаимното разбиране на регулаторните рамки и рамките за промишлена политика. Секторът на химикалите например ще има полза от обмен на най-добри практики по прилагането на световните стандарти, като например Глобалната хармонизирана система на ООН за класифициране и етикетирание на химичните продукти (GHS), както и проучването на области от общ интерес;
- насърчаване на сътрудничеството между предприятията и клъстерите, на достъпа до финансиране, както и изграждане на капацитет в региона, основан на стандартизацията и на признати- международни стандарти и принципи на СТО;
- започване на диалог по въпросите на интелектуалната собственост, корпоративното управление и корпоративната социална отговорност, защитата на потребителите, съдебното сътрудничество (особено по отношение на международното търговско право) и по-добро прилагане на международните трудови стандарти;
- насърчаване на секторни диалози в области от взаимен интерес, включително:
 - регионални и международни стандарти в *автомобилната промишленост, здравеопазването и медицината*;
 - *спътникова навигация, наблюдение на Земята, програма „Коперник“ и въпроси на космическото пространство*, с оглед на изграждането на дългосрочна стратегия за сътрудничество, подпомагана от безвъзмездни средства за научни изследвания за приложенията в тези области, отпускани по програмата „Хоризонт 2020“;
 - *промишленият сектор, свързан с отбраната*, за да се подпомогне по-силното международно присъствие на отбранителната промишленост на Европа, включително чрез провеждани от ЕС и АСЕАН събития за намиране на партньори⁷; както и
 - *информационни и комуникационни технологии*, с акцент върху прилагането на ИКТ технологиите в полза на гражданите, хармонизиране и управление на спектъра, служби по издирване и спасяване, управление на растежа на пазара на мобилните комуникации, цифрова телевизия и радио- и телевизионно разпръскване.

2.2. Транспорт

Гражданското въздухоплаване играе ключова роля за гарантирането на добра свързаност в рамките на АСЕАН, както и между ЕС и АСЕАН. Половината от увеличението на новия трафик в света през следващите 20 години ще се дължи на трафик до азиатско-тихоокеанския регион, от него или вътре в него, като достигне световен пазарен дял от почти 40 % до 2030 г. Предвижда се въздушният трафик между ЕС и региона на АСЕАН да нарасне с 65 % през следващите 20 години, което отчасти ще се дължи на увеличаването на туризма.

⁷ Вж. съобщения на Комисията COM(2013) 542 и COM(2014) 387. Събития за намиране на бизнес партньори могат да се организират чрез програмата на ЕС за конкурентоспособност на предприятията и за малките и средните предприятия (COSME).

В съобщението на Комисията от 2012 г. „*Външната политика на ЕС в областта на въздухоплаването*“⁸ се подчертава важността от наличието на единен пазар на АСЕАН за гражданско въздухоплаване, който да предостави възможността за по-близко междурегионално сътрудничество и като съчетава либерализация и регулация на пазара, може да послужи като отправна точка за АСЕАН. ЕС премина през подобен процес през последните три десетилетия, който доведе до днешния напълно интегриран единен авиационен пазар на ЕС.

ЕС предоставя техническа помощ за развитие на институционалния капацитет в рамките на АСЕАН, за да се постигне безопасен, сигурен и устойчив единен авиационен пазар чрез проекта на АСЕАН за интеграция на въздушния транспорт (ААТІР), който бе осъществен в тясно сътрудничество с Европейската агенция за авиационна безопасност (ЕААБ).

Напредъкът на АСЕАН в създаването на вътрешен авиационен пазар също така подготвя почвата за по-тясно сътрудничество на междурегионално равнище. Проведената среща на високо равнище между ЕС и АСЕАН по въпросите на въздухоплаването през февруари 2014 г. и последвалата работа на специална работна група, създадена от ЕС и АСЕАН, по въпросите на въздухоплаването са от решаващо значение в това отношение.

Конкретни инициативи в тази област ще бъдат:

- засилване на диалога в областта на въздухоплаването, включително с оглед на започване на официални преговори за изготвяне на междурегионално споразумение за гражданско въздухоплаване; както и
- подкрепа за разработването на усъвършенствани системи за градски транспорт, съфинансирани от ЕИБ, банките за развитие на държавите — членки на ЕС и/или АІF.

2.3. Научни изследвания, иновации и контакти между хората

По-тесните контакти между хората са ключов елемент за задълбочаване на партньорството между ЕС и АСЕАН. Те обхващат както диалога, така и сътрудничеството в областта на научните изследвания и иновациите и обмена на студенти и изследователи. Засиленото участие на АСЕАН в Седмата рамкова програма на ЕС за научни изследвания и технологично развитие (2007-2013 г.) постави началото на 103 проекта, с принос на ЕС в размер на общо 20 млн. EUR.

Всяка година около 250 студенти от АСЕАН получават стипендии по програмата „Еразмус Мундус“, която понастоящем е заместена от програмата „Еразъм +“, като множество стипендии се предоставят на държави — членки на ЕС. Всяка година общо над 4 000 студенти от АСЕАН пътуват до Европа със стипендии, финансирани от ЕС или от държавите — членки на ЕС.

Конкретни инициативи в тази област ще бъдат:

- засилване на сътрудничеството по линия на новата програма на ЕС за научни изследвания и иновации, „Хоризонт 2020“⁹ в приоритетните области,

⁸ COM(2012) 556 окончателен.

⁹ В допълнение към програмата „Хоризонт 2020“ инструментите, които могат да се използват, са вече споменатият диалог относно изследванията и иновациите между ЕС и АСЕАН, както и предстоящият план за действие на АСЕАН в областта на науката, технологиите и иновациите (APASTI, 2015-2020 г.).

определени- съвместно от висши служители по време на диалога относно изследванията и иновациите, проведен между ЕС и АСЕАН през август 2014 г., а и след това;

- разширяване на сътрудничеството в сферата на образованието, включително чрез споделяне на опита на ЕС по въпросите на модернизирането и интернационализирането на висшето образование и реформи в системата (напр. оказване на въздействие върху квалификационните рамки, осигуряване на качество, системи за акредитиране и оценка и взаимно признаване на дипломите) чрез проекти по програмата „Еразъм +“, както и чрез програмата за подкрепа на ЕС за висшето образование в региона на АСЕАН (EU-SHARE);
- организиране на изложения за висше образование и академичен обмен (като част от подкрепата на ЕС за насърчаване на свързаността на АСЕАН в областта на образованието);
- продължаване на диалога и сътрудничеството по въпросите на миграцията и мобилността, като законната миграция и визите, незаконната миграция и връщането и обратното приемане на незаконни мигранти, трафика на хора, миграцията и развитието, както и международната закрила (убежище и други форми на международна закрила);
- сътрудничество с държави — членки на АСЕАН в областта на устойчивия туризъм въз основа на опита, постигнат с Тайланд, Мианмар/Бирма и Виетнам; както и
- насърчаване на участниците извън държавния сектор и организациите на гражданското общество (ОГО) да се включат в процесите по регионална интеграция.

3. По-екологично партньорство за устойчиво бъдеще

Регионът на АСЕАН е богат на природни ресурси, които поддържат широк кръг от икономически дейности и средства за препитание. Въпреки че заема едва 3 % от сухоземната площ в света, регионът разполага с изключително голямо биологично разнообразие и е естествено местообитание на повече от 20 % от познатите растителни и животински видове. Увеличаването на населението и икономическият растеж обаче оказват все по-голям натиск върху природните ресурси на региона, а именно недостиг на вода, незаконна сеч, конверсия на горите, дренаж на торфищата и горски пожари, което води до загуба на биологично разнообразие и голям ръст на емисиите на парниковите газове (ПГ), както и до здравословни проблеми и икономически загуби. Предизвикателствата в региона включват също така недостиг на вода и лошо управление на отпадъците, с което допринасят и за проблеми с отпадъците в морските води в световен мащаб.

Регионът на АСЕАН съдържа третата по големина тропическа горска площ в света и е регионът, в който емисиите на парникови газове, предизвикани от обезлесяването и деградацията на горите, бележат най-бърз растеж: в момента емисиите са 260 милиона тона въглероден диоксид (CO₂) от общо 810 милиона тона в световен мащаб.

Югоизточна Азия е податлива на природни бедствия, отчасти свързани с изменението на климата. Тези бедствия (и особено цунамито от 2004 г., циклонът Наргис през 2008 г. и мегатайфунът Хаян през 2013 г.) доведоха до значителни загуби на човешки живот, като засегнаха граждани на АСЕАН, но също и граждани на ЕС. В продължение на години ЕС помага на страните от АСЕАН, най-вече чрез програмата на ЕС DIPESHO, да разработят по-ефективни системи за реагиране в извънредни ситуации и капацитет за ранно предупреждение за справяне с природните бедствия и бедствията, причинени от човека, както и да споделят извлечените поуки при разработването на ефикасни механизми за предоставяне на консулска помощ. Европейският съюз е един от главните финансови поддръжници на координационния център на АСЕАН за хуманитарна помощ (център АНА), като същевременно засилва връзките си с националните структури за реагиране при кризи, например в Мианмар/Бирма и Филипините. В подкрепа на развитието през периода след 2015 г. на „Споразумението на АСЕАН за управление на бедствия и незабавно реагиране (AADMER)“ и в съответствие с Рамката от Сендай за намаляване на риска от бедствия¹⁰, ЕС и АСЕАН ще съсредоточат усилията си върху увеличаване на устойчивостта на населението за посрещането на предизвикателствата на бедствията, както и намаляването на риска, особено в градска среда.

С оглед на своите отговорности в световен мащаб, ЕС и АСЕАН споделят общ интерес в разработването на по-ефективен диалог между регионите по отношение на изменението на климата. АСЕАН и ЕС споделят общи цели за свеждане на увеличението на температурата под 2°C и разработването на икономики и общества, устойчиви на климатичните промени и с ниски нива на емисии. Европейският съюз подкрепя включването на изменението на климата в концепцията на АСЕАН за периода след 2015 г., включително и чрез специално финансиране в рамките на регионалната си програма от 2014 г. до 2020 г. по целева област „изменение на климата, околна среда и управление на бедствия“. ЕС ще подпомогне намаляването, приспособяването и устойчивостта, както и сътрудничеството по отношение на управлението на бедствията, като същевременно ще предложи възможности за справяне с изменението на климата и неговите първопричини по един интегриран начин.

Планът за действие на ЕС за прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията (FLEGT) има за цел да подобри управлението на горите и да насърчи търговията с устойчиво и законно добит дървен материал, като предоставя и добра основа за засилване на диалога и изграждане на капацитет в рамките на АСЕАН. ЕС предприе договаряне или изпълнение на споразумения за доброволно партньорство (СДП) по линия на FLEGT с повечето държави от АСЕАН и подкрепя сътрудничеството на регионално равнище¹¹. Освен това ЕС подпомага с 3 милиарда щатски долара прилагането на политиките на ООН в областта на климата и стимулирането на намаляване на емисиите

¹⁰ http://www.wcdr.org/uploads/Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015-2030.pdf

¹¹ Споразумението за доброволно партньорство (СДП) е правно обвързващо споразумение за търговия между Европейския съюз и държава извън ЕС, произвеждаща дървен материал. Целта на СДП е да се гарантира, че дървеният материал и продуктите от дървен материал, изнасяни за ЕС, идват от законни източници. Споразумението за доброволно партньорство между ЕС и Индонезия беше сключено през 2014 г. В ход са преговорите за СДП с Лаос, Малайзия, Тайланд и Виетнам. Преговорите с Камбоджа и Мианмар са в подготвителен етап. В момента тече диалогът с Република Филипини относно FLEGT.

от обезлесяване и деградация на горите (REDD +) и ще насърчи членовете на АСЕАН да разработят солидни и амбициозни стратегии в областта на REDD +.

Замърсяването от индустриалната мъгла е проблем, който засяга няколко държави от АСЕАН, като Индонезия, Малайзия и Сингапур. Постоянният пушек от тлеещ огън и пожарите в торфищата и на други терени, предизвиквани от конверсията на горите, оказват влияние върху качеството на въздуха, здравето на живеещите в региона и икономиката. В някои случаи замърсяването е толкова голямо, че местните органи обявяват извънредно положение. Емисиите на парникови газове от отводнени и/или изгорени торфища са значителна движеща сила за изменението на климата, с което допринасят и за факта, че регионът на АСЕАН е на челни позиции сред емитентите на парникови газове. Финансираният от ЕС проект за устойчиво управление на торфените гори в югоизточна Азия (SEApeat) помогна на държавите от АСЕАН да разработят и реализират свои национални планове за действие за торфените местности. Това включва алтернативни дейности за генериране на приходи и методи за предотвратяване на пожари, като например контролирано изгаряне. За периода 2014-2020 г. е планирано ново финансиране за проект за устойчиво използване на торфищата и намаляване на индустриалната мъгла в АСЕАН (на стойност 20 млн. EUR), както и за проекта за биологичното разнообразие и управление на защитените зони в АСЕАН (на стойност 10 млн. EUR).

През следващите години енергийният сектор ще бъде от съществено значение за укрепване на социално-икономическото развитие и свързаността, като същевременно спазва целите относно изменението на климата и околната среда. Обменът на опит и най-добри практики, както и демонстрирането на иновативни решения, включително в областта на намаляването на емисиите на CO₂, енергийната ефективност и намаляване на търсенето, както разработването на възобновяеми енергийни източници, могат да бъдат основата за ползотворен диалог за енергетиката и изменението на климата. Научните изследвания и иновациите, включително демонстрирането и внедряването на новаторски решения, свързани с горепосочените предизвикателства, ще бъдат обхванати от диалога между ЕС и АСЕАН в областта на научните изследвания и иновациите.

Устойчивото използване на природните ресурси включва и борбата с незаконния, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов, който има сериозни екологични, икономически и свързани със сигурността последици. ЕС продължава да бъде ангажиран на международно равнище с борбата срещу незаконния, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов и този ангажимент е от съществено значение за насърчаването на по-добро управление на световния океан. АСЕАН също обяви това за важен приоритет.

Конкретни инициативи в тази област ще бъдат:

- задълбочаване на сътрудничеството между ЕС и АСЕАН в областта на изменението на климата и започване на диалог относно политиките за околната среда и устойчивото развитие в съответствие с плана за действие от Бруней и въз основа на опита на ЕС с решаване на въпроси, свързани с устойчивото развитие, на континентално равнище, интегрирането на политики в областта на климата и превръщането на Европа в нисковъглеродна икономика с висока енергийна ефективност.

- засилване на подкрепата за усилията, полагани от АСЕАН за справяне с изменението на климата, опазване на околната среда и насърчаване на екологосъобразен и устойчив растеж посредством програмата на ЕС за регионално сътрудничество (над 60 млн. EUR от общо 170 млн. EUR, отпуснати за периода 2014-2020 г.), както и чрез AIF и програмата SWITCH -Азия¹²;
- подкрепяне на усилията, и особено на усилията на държавите от долното поречие на река Меконг, по отношение на взаимовръзката между водата, енергията и продоволствената сигурност, както и за развитието на по-добро, устойчиво селско стопанство, за продоволствена сигурност (включително безопасност на храните), за системи за управление на природните ресурси, включително и чрез насърчаване на диалог с региона на река Дунав;
- подсилване на регионалните подходи по отношение на FLEGT и REDD + , включително за подготвяне на новите програми REDD + за намаляване на емисиите на национално равнище или на равнище провинция/район, за да се отстранят по-ефективно причините за трансграничното обезлесяване и деградация на горите, както и за достъп до основните на резултати плащания по REDD + , опирайки се на механизма за намаляване на емисиите от обезлесяване и деградация на горите, спонсориран от ЕС;
- насърчаване на практическото сътрудничество по въпроси, като обезлесяването, незаконната сеч и свързаната с нея търговия, включително чрез ефективно прилагане на СДП по FLEGT, справянето с трансграничната индустриална мъгла, включително чрез спиране на дренажа на торфищата, предоставянето на подкрепа за по-устойчиво производство на суровини, като палмово масло, каучук и кафе, обръщането на процеса на загуба на биологично разнообразие, борбата с трафика на диви животни и морските отпадъци, насърчаването на добро управление на отпадъците и химикалите, подкрепата за сигурността на водните ресурси (включително в трансграничен аспект), както и екологосъобразното градско развитие;
- укрепване на сътрудничеството между ЕС и АСЕАН в областта на енергетиката — по-специално, диалогът следва да обхване енергийната ефективност и енергоспестяването, биогоривата, инвестиционната рамка, възобновяемите енергийни източници и развитието на инфраструктурата;
- засилване на регионалното сътрудничество между ЕС и АСЕАН относно незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов в допълнение към съществуващите двустранни диалози с някои държави — членки на АСЕАН; Прилагане на подходящи правила за мониторинг, контрол и надзор; както и
- развиване на сътрудничеството между ЕС и АСЕАН по управлението на бедствия, и по-специално чрез по-силни оперативни връзки, разширени обучения и участия в учения при бедствия на Регионалния форум на АСЕАН (РФА), както и чрез фокусиране върху изпълнението на Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия.

¹² <http://www.switch-asia.eu/>

4. Сътрудничество по политически въпроси и по въпроси на сигурността

4.1. Сигурност

През последните години ЕС и АСЕАН се споразумяха да развият едно по-всеобхватно партньорство, което да се разпростира отвъд традиционния акцент върху икономическите въпроси. Това стана след решението на АСЕАН да започне да се справя с проблеми, свързани със сигурността, като управлението на бедствия, морската сигурност, транснационалната престъпност и борбата с тероризма. Също така ЕС разшири своята роля на участник в областта на сигурността и на гарант за сигурността, в това число чрез разпоредбите на Договора от Лисабон, позволяващи прилагането на по-интегриран подход към външната политика.

АСЕАН показва творчество и решимост при поставянето си в центъра на регионалната архитектура, където включи регионални и световни сили чрез набор от концентрични и припокриващи се форуми, като АСЕАН + 3 (включващ Китай, Япония и Южна Корея), регионалния форум на АСЕАН (ARF), срещата на министрите на отбраната на АСЕАН - плюс (ADMM-Plus) и срещата на високо равнище на Източна Азия (EAS).

Срещата на високо равнище на Източна Азия (EAS) все повече се превръща във водещ форум за стратегическо сътрудничество в региона, като в него членуват Съединените щати, Китай, Япония, Южна Корея, Индия, Австралия, Нова Зеландия и Руската федерация, но не и ЕС. Като се имат предвид търговските, инвестиционните и другите връзки на ЕС с този регион, ЕС има очевиден интерес от поддържането на стабилност в региона, както и от насърчаването на архитектура на сигурност, която би управлявала по-добре политическо напрежение в регион, в който ЕС играе ключова роля, включително чрез бъдещо присъединяване към EAS.

АСЕАН оценява възможността за засилване на сътрудничеството с ЕС по отношение на сигурността. АСЕАН може да черпи от опита на ЕС по отношение на определянето на рамка на сътрудничество за сигурност на регионално равнище, а участието на ЕС — активно, но не заплашително — може да помогне на организацията да поддържа множество стратегически варианти, както и своето централно място, докато големите сили се утвърждават по-убедително в региона.

ЕС и АСЕАН следва да използват близостта на интересите си и да превърнат политическите и свързаните със сигурността въпроси в едни от най-динамичните вектори на сътрудничеството си, както в рамките на сътрудничеството между ЕС и АСЕАН, така и чрез засилено участие на ЕС в регионалния форум на АСЕАН (ARF) — единствения регионален форум за сигурност, в който ЕС понастоящем участва.

ЕС вече засили участието си в ARF през последните години. Върховният представител/заместник-председател присъства на срещите на министрите на ARF всяка година от 2012 г. насам. На равнище служители ЕС е по-активен от всякога, като съпредседателства срещите на ARF и допринася за изпълнението на работните планове на ARF. Скорошни инициативи на ЕС са:

- през 2013/2014 г., ЕС бе съпредседател (заедно с Мианмар/Бирма) на междусесийната група на ARF по мерки за изграждане на доверие и превантивна дипломатия и свързания с нея диалог между служителите в областта на отбраната;
- през октомври 2014 г. в Бруней ЕС спонсорира, съвместно с Бруней Даруссалам, първия по рода си обучителен курс на ARF по превантивна дипломатия и посредничество; както и
- проведения през март 2014 г. първи по рода си семинар по ориентация на Европейския колеж по сигурност и отбрана по въпроси на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), със специален акцент върху сътрудничеството между ЕС и АСЕАН в областта на сигурността¹³.

Партньорите на АСЕАН забелязаха и оценяват това засилване на активността на ЕС в областта на сигурността, но се питат дали темпото ще се задържи. Освен интереса на ЕС към регионалната стабилност сама по себе си, способността му да развива сътрудничество в областта на сигурността ще окаже влияние върху начина, по който партньорите от АСЕАН ще оценят молбата му за присъединяване към EAS.

Морската сигурност е ключово предизвикателство от общо значение и е основен елемент от политиката на ЕС за насърчаване на по-добро управление на световния океан. Почти 50 % от световния корабен тонаж минава през Южнокитайско море. Енергийните доставки, суровините и стоките, преминаващи през тези води, са от жизненоважно значение за повечето икономики, включително и за тази на ЕС. Ето защо ЕС има голям интерес да поддържа стабилността и сигурността в Южнокитайско море, както и спазването на международното право, включително Конвенцията на ООН по морско право (UNCLOS). ЕС многократно е призовавал за мирно и съвместно решаване на териториалните спорове и подкрепя твърдо продължаващите усилия на Китай и АСЕАН за постигане на съгласие относно кодекс за поведение в Южнокитайско море и насърчава по-бързото приключване на преговорите.

Първият диалог на високо равнище между ЕС и АСЕАН по въпросите на сигурността на мореплаването, включващ задълбочени дискусии за пиратството, морското- наблюдение, сигурността на пристанищата и съвместното управление на ресурсите бе проведен в Джакарта през ноември 2013 г. по инициатива на ЕС. Вторият диалог ще се проведе през 2015 г. със специален акцент върху връзката между морската сигурност и борбата с организираната престъпност.

Центърът на ЕС за високи постижения в областта на ХБРЯ (химически, биологични, радиоактивни и ядрени рискове) изгради ефективна регионална мрежа около секретариата си в Манила. Всички 10 държави — членки на АСЕАН са партньори по тази инициатива, която осигурява регионална платформа за справяне с рисковете ХБРЯ и е основен отговор на опасенията на АСЕАН и на Европа по отношение на сигурността. ЕС насърчава АСЕАН да взема по-тясно участие в инициативата, което ще подпомогне осигуряването на дългосрочна устойчивост и политическа подкрепа за Центъра.

¹³ През втората половина на 2015 г. се очаква да се проведе втори семинар.

Други области, в които заплахите за интересите на ЕС и АСЕАН се увеличават и в които двете страни имат интерес да си сътрудничат по-тясно, са:

- трафик (на хора, наркотици, диви растения и животни);
- киберсигурност и киберпрестъпност (включително борбата срещу сексуалното насилие над деца в интернет);
- неразпространение на оръжия за масово унищожение и разоръжаване (включително договора за търговията с оръжие);
- дерадикализация/борба с екстремисткото насилие;
- предотвратяване на ситуации с уязвими малцинства, които имат регионални последици;
- посредничество, както и
- наблюдение на избори.

Във всяка една от тези области ЕС подготвя практически инициативи в рамките на отношенията между ЕС и АСЕАН и регионалния форум на АСЕАН (ARF), за да се задълбочи диалогът и да се проучат възможностите за изграждане на по-голям капацитет.

Конкретни инициативи в тази област ще бъдат:

- засилване на подкрепата на ЕС за намиране на регионални решения за пиратството и други аспекти на морската сигурност. В допълнение към съществуващия си ангажимент и с помощта на програмата за критичните морски маршрути (MARSIC), ЕС ще проучи възможностите за изграждане на капацитет в АСЕАН и с АСЕАН в областта на морската сигурност (наблюдение, сигурност на пристанищата), както е посочено в стратегията и в плана за действие на ЕС за морска сигурност (приети през юни 2014 г.)¹⁴. Съюзът ще се стреми да превърне в ежегоден събитие този диалог на високо равнище между ЕС и АСЕАН по въпросите на морската сигурност;
- засилване на диалога относно предоставянето на помощи при бедствия, съчетан с увеличаване на изграждането на капацитет на национално ниво и на ниво АСЕАН (център АНА); Включване и на други държави — членки на АСЕАН, в настоящите проекти в Мианмар/Бирма и Филипините;
- съпредседателстване (заедно с Филипините) на семинара на ARF в Манила през септември 2015 г. за повишаване на осведомеността и насърчаване на сътрудничеството с ARF в областта на намаляването на риска от ХБРЯ материали;
- организиране на годишен семинар по ориентация по линия на ОПСО с акцент върху сътрудничеството между ЕС и АСЕАН, целящ да се повиши осведомеността за нарастващата роля на ЕС по въпросите, свързани със сигурността, и да се насърчи по-голямото практическо и оперативно сътрудничество с АСЕАН и нейните държави членки за в бъдеще;

¹⁴ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2011205%202014%20INIT>.

- засилване на диалога и сътрудничеството по въпроси от общ интерес, като например отнемането на незаконно придобито имущество за справяне с организираната престъпност, трафика на диви растения и животни, борбата срещу сексуалното насилие на деца, включително в контекста на Глобалния алианс срещу сексуалното насилие над деца в интернет, както и съвместното решаване на въпроса, свързан с транснационалните извършители на сексуални престъпления срещу деца; както и
- подкрепа за специализирани диалози за правата на човека както на регионално, така и на двустранно равнище.

4.2. Права на човека

Като част от усилията за изграждане на по-зряло и по-политическо партньорство, ЕС е готов да работи конструктивно с АСЕАН за утвърждаване и защита на международните стандарти за правата на човека. В този контекст основен приоритет за ЕС е премахването на смъртното наказание в региона на АСЕАН. Ето защо ЕС приветства създаването на Междуправителствената комисия на АСЕАН по правата на човека (AICHR) през 2009 г. и приемането на декларацията на АСЕАН за правата на човека през 2012 г.

Конкретни инициативи в тази област ще бъдат:

- Подкрепа на механизма на АСЕАН за правата на човека, като посещенията на Междуправителствената комисия по правата на човека (като това през 2011 г.; друго посещение е планирано за втората половина на 2015 г.), както и на комисията на АСЕАН за утвърждаване и защита на правата на жените и децата (ACWC), която посети Европа през 2013 г., и организиране на посещения на специалния представител на ЕС за правата на човека (след тези през май 2013 г. и ноември 2014 г.);
- Засилване на диалога и сътрудничеството с Междуправителствената комисия на АСЕАН по правата на човека (AICHR), който е основният механизъм на АСЕАН по правата на човека, по въпроси, като правата на мигрантите и жертвите на трафик, стопанската дейност и правата на човека/корпоративната социална отговорност, изтезанията, правата на жените и децата, равенството на половете и борбата срещу дискриминацията;
- Поставяне на по-голям акцент върху правата на малцинствата и смъртното наказание като ключови области за политически диалог с държавите от АСЕАН; Това ще означава прозрачен и систематичен процес на консултации и диалог с гражданското общество и други заинтересовани страни; както и
- подпомагане на организации на гражданското общество и недържавни участници в региона на АСЕАН, включително чрез конкретни програми като Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ).

5. По пътя към партньорство със стратегическа цел

Непосредствен приоритет е същността на това партньорство да бъде разработена съгласно плана за действие от Бруней и предложенията, изложени в настоящото съвместно съобщение. През юли миналата година външните министри от ЕС и АСЕАН постигнаха

съгласие в бъдеще да превърнат отношенията между ЕС и АСЕАН от едно „естествено“ или „засилено“ партньорство в стратегическо партньорство, като възложиха на висши длъжностни лица да разработят пътна карта за постигането на тази цел¹⁵.

Да се работи за изграждането на стратегическо партньорство между ЕС и АСЕАН ще означава да се излезе от рамката на настоящето предимно двупосочно мислене и да се цели постигане на по-голяма ангажираност по основните регионални и глобални въпроси. Съществуват значителни възможности за задълбочаване на диалога и съгласуване на позициите по въпроси от световно значение, включително:

- изменението на климата;
- намаляване на риска от бедствия и увеличаване на устойчивостта към тях;
- определяне на целите за устойчиво развитие за периода след 2015 г., в това число изкореняването на бедността;
- пандемии; както и
- борбата с тероризма и радикализацията и чуждестранните бойци.

Освен това регионалните конфликти, като този в Украйна, напрежението в Южнокитайско море, както и иранските и севернокорейските ядрени въпроси са свързани по своето същество с основните принципи за сигурност и с начина, по който да се осигури спазването на международното право. ЕС и АСЕАН, като силни застъпници на ефективни многостранни отношения, основани на правила, имат пряк интерес от разширяването на сътрудничеството си по тези регионални въпроси от световно значение. Задълбочаването на сътрудничеството между ЕС и АСЕАН в различни сектори ще засили обосновката за постигане на официално стратегическо партньорство, което ще изисква политическа ангажираност и средства и от двете страни. ЕС е готов да изиграе своята роля за значителното актуализиране на отношенията и поема ангажимента, наред с всичко друго:

- да участва в съвместното оценяване на възможностите за успешни междурегионални -преговори- за ССТ;
- да преговаря за постигане на споразумение в областта на гражданското въздухоплаване;
- да поеме инициативата за политически диалог между ЕС и АСЕАН по въпросите на околната среда и устойчивото развитие и да засили диалога за научните изследвания и иновациите;
- да продължи диалога и сътрудничеството по въпросите на миграцията и мобилността;
- да увеличи финансовата си подкрепа за регионално сътрудничество с АСЕАН и за развитие на сътрудничеството с по-слабо развитите държави — членки на АСЕАН

¹⁵ Изявлението на съпредседателите се намира на адрес:
http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140723_03_en.pdf

(Камбоджа, Лаоската народнодемократична република, Мианмар, Виетнам и Филипините) до над 2 млрд. EUR за периода 2014-2020 г.;

- да реализира изчерпателен „пакет“ от нови инициативи в областта на нетрадиционната сигурност (морската сигурност, оказването на помощ при бедствия, трансграничната престъпност, различните курсове за обучение по превантивна дипломация, управлението на кризи, посредничеството, върховенството на закона и наблюдението на избори); както и
- да назначи специален посланик на ЕС в АСЕАН.

Успешно проведената неофициална среща на лидерите през октомври 2014 г. в Милано следва да се провежда редовно в бъдеще. На равнище външни министри, в допълнение към широкомащабната среща на министрите на ЕС и АСЕАН, провеждана на всеки две години, и конференцията след заседанието на министрите в рамките на ARF, върховният представител/заместник-председател и външните министри на АСЕАН биха могли да се срещат при откриването на Общото-събрание на ООН. Секторните срещи на ниво министри, дори и неофициални, също биха допринесли за задълбочаване на двустранните отношения в много области, обхванати от настоящото съобщение. ЕС ще насърчава тези срещи във възможно най-голяма степен, включително в рамките на министерските срещи в рамките на срещата Азия—Европа (ASEM) и срещата на върха на ASEM.

ЕС ще продължи да насърчава и парламентарното измерение на отношенията между ЕС и АСЕАН, включително и чрез подкрепа на по-структуриран обмен между Европейския парламент и Междупарламентарната асамблея на АСЕАН (AIPA), както е предложено в резолюцията на ЕП¹⁶, приета на 15 януари 2014 г., по отношение на бъдещите отношения между ЕС и АСЕАН.

Настоящото съвместно съобщение представя конкретни идеи за издигане на отношенията между ЕС и АСЕАН на следващото равнище чрез предоставянето на една по-последователна рамка за секторно сътрудничество и осигуряване на по-силен политически акцент. И двете страни имат интерес от използването на тази възможност. Това също така ще формира контекста, в който АСЕАН ще направи преглед на срещата на високо равнище на Източна Азия (EAS), включително на нейното функциониране и на бъдещите членове. ЕС може да допринесе за практическата дейност на EAS и по този начин да отговори на призива на АСЕАН за по-голяма ангажираност от страна на ЕС. Преминаването към стратегическо партньорство между ЕС и АСЕАН следва да върви ръка за ръка с присъствието на ЕС на стратегическата сцена на региона.

Върховният представител и Комисията призовават Съвета и Европейския парламент да подкрепят идеите, представени в настоящото съвместно съобщение, и да работят заедно, за да се изгради модерно партньорство между ЕС и АСЕАН със стратегическа цел.

¹⁶ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0022+0+DOC+XML+V0//EN>